

สะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

โครงการพัฒนานิเวศการเรียนรู้เชื่อมครูและศิษย์ มุ่งเน้นการพัฒนานิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ที่ประกอบด้วย ครู นักเรียน และชุมชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับบริบทและคุณค่าของท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning)

ผลลัพธ์การทำงานด้านองค์ความรู้ของโครงการ

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาครู

เกิดการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ตัวอย่าง “ก่อนการครูกาฬสินธุ์” : มีการพัฒนาครู บุคลากร เยาวชน ให้เกิดความเป็นพลเมืองที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าสงวนดงระแนง และพื้นที่ชุมชนรอบข้าง ผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวม

เกิดการส่งเสริมทักษะการสอนผ่านการลงมือปฏิบัติ

ตัวอย่าง “ก่อนการครูกระบวนการอุดรธานี” : มีการพัฒนาศักยภาพครูในจังหวัดอุดรธานี ให้มีทักษะการเป็นกระบวนการ สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน และตอบโจทย์เรื่องการเติบโตทางวิชาชีพ

การพัฒนาความสามารถในการสร้างเครือข่ายและทำงานร่วมกัน

ตัวอย่าง “มหาลัยไทย์บ้าน” : มีการจัดทำหลักสูตร “ร่วมเดินทาง เทียวเรียนรู้” ที่นำพื้นที่ในชุมชน และธรรมชาติมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เยาวชน บุคลากรทางการศึกษา สามารถสร้างการเรียนรู้จากพื้นที่จริงของตนเองได้ พร้อมทั้งพัฒนาเป็นการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ต่อไป

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

ตัวอย่าง “กิจกรรมดนตรีบำบัด” จากก่อนการครูกระบวนการอุดรธานี : กิจกรรมที่นำดนตรีมาใช้เป็นสื่อในการปรับสภาพจิตใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภาวะสมดุล มีความมั่นใจในตนเอง และออกห่างจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีให้สามารถนำไปต่อยอดได้

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์

ตัวอย่าง “ค่ายเยาวชนคนรักชิดลำน” จากมหาลัยไทย์บ้าน : ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ทำให้เกิดแผนกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน ช่วยพัฒนาความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

ตัวอย่าง “ดินแดน Next Gen” จากก่อนการครูกาฬสินธุ์ : สนับสนุนเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ในหัวข้อที่สนใจ เกิดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เข้าใจตนเองและผู้อื่น มองเห็นแนวทางการพัฒนาชุมชน ไปสู่การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เห็นคุณค่าของการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ก่อการครู กาฬสินธุ์

ก่อการครูกาฬสินธุ์ เกิดขึ้นจากการที่อยากส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงโลกจริง (Authentic Learning) และสอดคล้องกับบริบทชุมชน ควบคู่ไปกับการพัฒนาเยาวชน กระบวนกร (ดินด้าน้ำชุ่ม Next Gen) ให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อม เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่มีลักษณะเป็นวงธรรมชาติ ที่มุ่งผลักดันกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวม สู่นโยบายด้านการศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลสะท้อนและสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

เกิดการพัฒนาครู

หลักการพัฒนาครูโครงการ “ดงระแนงวิทยา” มุ่งเน้นการพัฒนาครูในด้านการส่งเสริมให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ รวมไปถึงเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงกับชุมชน

เกิดการพัฒนาลัทธิสูตร

“ดงระแนงวิทยา” เป็นต้นแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้การเรียนรู้ไม่ใช่แค่เกิดในห้องเรียน แต่ยังสามารถเรียนรู้จากธรรมชาติและชุมชน จนเกิดเป็นรายวิชา Season ดงระแนง ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักจัดต่อเนื่องทั้งปีตามฤดูกาล จำนวน 5 โมดูล และรายวิชาเลือกจำนวน 6 โมดูล โดยผู้เรียนสามารถเลือกเข้าได้ตามความสนใจ

เกิดการสร้างเครือข่ายนิเวศการเรียนรู้

ก่อการครูกาฬสินธุ์ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ มีการประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้ สร้างพื้นที่นิเวศการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งมีการสนับสนุนและเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญในการผลักดันการศึกษา และการพัฒนาการเรียนรู้ในพื้นที่

“

ดงระแนงวิทยา เป็นพื้นที่ที่ชวนออกไปเรียนรู้ข้างนอก แล้วกลับมาสำรวจเรียนรู้ภายในตัวเอง ได้พบเพื่อนใหม่ ครู ผู้คน ธรรมชาติ และชุมชนโดยรอบดงระแนง เริ่มต้นที่ตัวของเรา ขยับไปชวนทีม ที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลง ให้อิสระในการได้ลองออกแบบการเรียนรู้ที่ใส่ใจคุณค่า มีความหมายต่อผู้เรียน และเชื่อมโยงกับชุมชน

”

มหาลัย ไต่บ้าน

มหาลัยไต่บ้าน มีแนวคิดการออกแบบกิจกรรมตามบริบทพื้นที่ คำนึงถึงการพิจารณาทุนมิติต่างๆ ที่เครือข่ายในบริบทพื้นที่มีอยู่แล้วก่อนหน้านี้ รวมถึงสิ่งที่ต้องการขยายผลไปในอนาคต ระดมความคิด เกิดเป็นเป้าหมายที่อยากสร้างเครือข่ายครูและคนรุ่นใหม่ ขยายพื้นที่เป็น 5 อำเภอ 2 จังหวัด, ส่งเสริมและพัฒนางานของแต่ละพื้นที่ให้สนุก มีความหมาย และเข้มแข็งมีพลัง, ส่งเสริมให้เกิดประเด็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน, สร้างประสบการณ์ทักษะ องค์ความรู้การประกอบอาชีพที่นักเรียนและครูสนใจ ทั้งยังสนับสนุนให้เกิดขึ้นจริง

ผลสะท้อนและสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

เกิดกิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา เยาวชน และผู้คนในชุมชน

การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนานิเวศการเรียนรู้ ช่วยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชน สามารถสร้างการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายสำคัญ คือ การพาผู้เข้าร่วมกลับไปรู้จักตัวเองและเพื่อนร่วมทาง ขับเคลื่อนสังคมผ่านการสนทนาเพื่อทบทวนเกี่ยวกับความหมายและคุณค่าของ “ชีวิต ชุมชน และการเรียนรู้”

ตัวอย่าง กิจกรรม “มหาลัยไต่บ้าน ปี 3” สัมผัสหุบเขา : พื้นที่วงสนทนาประสบการณ์เรียนรู้ที่ทรงพลังสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตได้ และเวิร์กชอป ที่ชวนเรียนรู้ผ่าน 7 บทเรียนสำคัญ “โหม่ง, โททอลด์, โททำ, โททริบ, โททวน, โทเลาะ, โทเลรี”

เกิดกิจกรรมสร้างพื้นที่บ่มเพาะทักษะการเชื่อมโยงองค์ความรู้เข้ากับชุมชนของตนเอง

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการออกแบบ พร้อมทั้งสร้างประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการระดมความคิดจากครูผู้ปฏิบัติงานในห้องเรียน และการเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ มาให้คำแนะนำแนวทางการเชื่อมโยงห้องเรียนเข้ากับชุมชนภายใต้กรอบคิดเรื่อง Authentic Learning และ Learning Curve

ตัวอย่าง กิจกรรม “ศิลปะ (ถ้ำ) ขับเคลื่อนชุมชน” : การเรียนรู้คุณค่าของธรรมชาติ โบราณคดีและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผ่านการบรรยายและกิจกรรมเดินป่าระยะสั้น ชมภาพเขียนสีโบราณ บริเวณผาหัวแดง ผาช้าง

“

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เราจึงเชื่อว่า การนำพาผู้เรียนออกไปมีประสบการณ์ตรง ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ ชุมชน และชีวิต คือการเปิดประตูสู่การเรียนรู้ที่มีความหมาย และเปี่ยมพลัง

”

ก่อการครู กระบวนกร อุดรธานี

ก่อการครูกระบวนกรอุดรธานี มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาศักยภาพครูในจังหวัดอุดรธานี ให้มีทักษะการเป็นกระบวนกร สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน และตอบโจทย์เรื่องการเติบโตทางวิชาชีพ

ผลสะท้อนและสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

ก่อการครูกระบวนกรอุดรธานีมีหลักสูตรในการอบรมคุณครู จำนวน 3 โมดูล

โมดูลที่ 1

จุดไฟในใจครู ประกอบด้วย ห้องเรียนเปี่ยมสุข, พลังแห่งaweมนตร์, ตัวตนคนเป็นครู

โมดูลที่ 2

ออกแบบการเรียนรู้สู่กระบวนกร ประกอบด้วย มหัศจรรย์สร้างสรรค์การเรียนรู้, Real World

โมดูลที่ 3

ครูกระบวนกรอุดรปล่อยแสงสว่างพลัง

จากการมีหลักสูตรในการอบรมคุณครูเหล่านี้ สะท้อนผลลัพธ์ออกมาให้เห็นว่า

1. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา เยาวชน ตลอดจนผู้คนในชุมชนของตนเอง
2. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษา เชื่อมโยงความรู้ระหว่างผู้คนในชุมชน โรงเรียน และเยาวชนเข้าด้วยกัน ผ่านการทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ เครือข่ายพื้นที่จังหวัดอุดรธานีได้ปฏิบัติตาม
3. เกิดทักษะในการเชื่อมโยงองค์ความรู้เข้ากับชุมชนของตนเอง รวมทั้งเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษา กับเยาวชนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

ก่อการครูกระบวนกรอุดรธานี เป็นพื้นที่สำหรับครู ในการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจตนเอง จุดไฟในครูที่มันมอดดับลงจากภาระงานที่ทับถม พัฒนาศักยภาพให้ครูมีทักษะในการจัดกระบวนกรการเรียนรู้ รวมถึงขยายผลไปยังเพื่อนครูภายในพื้นที่การทำงานของตนเอง

เสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมของทั้ง 3 เครือข่าย

ก่อการครู กาฬสินธุ์

"รู้สึกตัวตัวเองเติบโตกว่า
วันก่อน รู้สึกสบายใจขึ้นกว่าเดิม
ได้เจอสิ่งใหม่ๆ ได้ลองทำสิ่งใหม่ๆ
ชอบคุณตัวเองที่พาตัวเอง
ออกจากบ้าน ชอบคุณทุกอย่าง
ที่ทำให้เกิดกิจกรรมเหล่านี้ขึ้นมา"

"แม้ตัวผมเองไม่ได้เรียนจบครู แต่ผม
ภูมิใจมากที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้าง
ประโยชน์ให้เกิดขึ้นได้ในสังคมนี้"

"วันนี้คืนบ้านนั้นถูกไฟไหม้ ต้นไม้หลายต้นหัก
ต้นไม้เล็กตาย เป็นป่าโล่งเต็มไปด้วยพืชเจ้าดำ ๆ
กับต้นที่มีมีใบ และตอนนี้เองผมได้เรียนรู้
ที่จะรัก และห่วงใยในกระแสนะ"

"ผมอยากให้มียุทธศาสตร์แบบนี้นะในโรงเรียน
การเรียนรู้ที่รู้สึกปลอดภัย เรียนรู้กับคนต่างวัย และ
ที่มา ที่สำคัญคือ รู้สึกคุ้มค่าที่ได้ออกมาใช้เวลา
ร่วมกับเพื่อน และครูตลอด 3 วันในค่ายครั้งนี้"

"เราอยู่ในชุมชนมา
ตั้งแต่เด็กจนเกิด เพิ่งรู้สึก
ว่าบ้านเรามีทุนศักยภาพ
มากมายมหาศาล
ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ
และทรัพยากรมนุษย์"

มหาวิทยาลัย ไทรบุรี

"มหาวิทยาลัยไทรบุรี คือผู้คนที่มองการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ
และพร้อมสร้างการศึกษาในมิติที่เหมาะสมกับบริบท
ภายใต้ความองอาจของนักเรียนเป็นสำคัญ
เป็นการศึกษาที่ถึงแก่นบนฐานของชุมชน"

"นักเรียนกล้าคิด กล้าตัดสินใจ
เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูง นักเรียน
มีความสุข และมีบรรยากาศที่
เปี่ยมไปด้วยความสุข"

"เกิดพลัง ความมั่นใจ
และความคิดสร้างสรรค์ จากการรู้จัก
ความสามารถของตนเอง และนำเทคนิค
มาต่อยอดกับประสบการณ์ตรง
เพื่อให้ได้คุณภาพงานที่ดีผ่านกระบวนการ
Learning Curve ออกแบบการเรียนรู้
ให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา
และห้องเรียน"

"หลังจากเข้าร่วมอบรมทำให้รู้จักธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ
วิเคราะห์ว่าตนเองอยู่ธาตุอะไร ลักษณะอย่างไร ซึ่งนำไป
ปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้รู้จักผู้เรียนให้มากที่สุด"

ก่อการครู กระบวนการ อุดรธานี

ช่องทาง
ติดตาม
การขับเคลื่อน

ก่อการครู

ดินดำน้ำชุ่ม-Ed
(ก่อการครูกาฬสินธุ์)

มหาวิทยาลัย
ไทรบุรี

ก่อการครู
กระบวนการ
อุดรธานี

รับชม
สื่อต่างๆ
ของ
โครงการ